

Resolutions of the Council of Policy of Cape of Good Hope

Cape Town Archives Repository, South Africa

Reference code: C. 11, pp. 38–44.

Woensdagh den 14en Julij 1677. [1]

Presentibus omnibus gesterckt met 't nieuw g'eligerde opperhoofd van Mauritius Sr. Isaacq Joannes Lamotius.

Na d'ordinarije supplicatie tot God door d' Ed. Hr. Gouverneur den Raat bij een geconvoceert en afgevraagd sijnde offer oocq eenige redenen mochten sijn om de schepen den Alexander en de Lantman , thans door de dagelijcxe genotene ververssinge en verdere adsistentie in posture van vertrecken geraeckt en 't nodige voor dese residentie daer uijt gelicht hebbende, costj. noch langer aan te houden, Soo is (na gedane resumtie daar op ten meesten dienste van onse Heeren Principaelen geresolveert (vermits van geen vijantlijcke quade bejegeningen voor als noch en weten) gedachte twee costelijcke bodems mede niet geerne (sonder merckelijcke redenen) in haer reijse te verkorten, maer deselve (wint en weder sulcx toelatende) soo ras doenelijck aff te depescheenen, op dat op Batavia (door Godes heijlsame bestieringe) tijdigh en behouden moogen pारेsseeren om tot dese of geene besendinge in 't lant &a. verders te kunnen werden geimploijeert.

Gelijck mede in Raade is gearresteert de hoecker de Boode nu jongst van sijne gedane voijagie om de oost getourneert sijnde, en costj voor jegenwoordigh geen merckelijcken dienst doende) met het nieuw opperhoofd van Mauritius Sr. Isaac Johannes Lamotius na verrichtinge van saken na sijn E. toegevoegde residentie per eersten te laten vertrecken om den gesachvoerenden E.Commandeur Hugo aldaer (volgens de ordre van onse Hren.Meesters) in tijts te doen vervangen, en soo wanneer *per 't scheepje* [2] de Cabeljouw bevorens om calcq daer heen gedimitteert voor de comste van de meer gemelde hoecker de Boode met sijne ladinge van daer herwaerts aan mocht sijn afgesteken) *dat als dan* [3] dien hoecker daertoe seer bequaem sijnde tot overvoer na Batavia van gedachten E. Commandeur Hugo *sal moeten* [4] dienen, *en* [5] bij aentreffinge van den Cabeljouw [6] als dan den Cabeljouw [7] tot sijn Es. *dat is d' Hr.Hugos* [8] gebruyck en *transport* [9] te laten, mits dat den hoecker de Boode als dan met een ladinge van die vast makende spetie versien sal werden, en daarmede in retour herwaerts komen; ende gemerckt na 't vertreck van de hoecker de Boode gansch ontbloot souwden sijn van soodanigh hantsaam vaertuijgh alhier in dit vaerwater om (ware het noot) tot een spoedige advertentie off in andere nootsaekelijcke diensten te kunnen gebruijcken en dogh het ooghwit en 't begeeren van onse Hren. Majores mede is continueel tot sulcken eijnde eene of meer soodanige dienstbare kieltjes costi aan te houden, te meer vermits reets gedivulgeert wert den vijant ijets quaats op desen Africaensen hoeck voor te hebben, soo is (na voorgaende rijpe deliberatie) ten meesten dienste der E.Compe. goetgevonden 't hier ter rheedde leggende bodemtje de Posthoorn seer wel bezeijlt sijnde, en sijn inhebbende ladinge bestaende maer in 14900 vriesche mopsteenen op Batavia soo hoog nodigh niet is vereijsschenden en 't selve costj mede sijn benodigende, alhier te imploijeeren tot er tijt na gelegentheijt van 's Comps. saken *en* [10] tot 'et gemeene best derselver anders te rade werden stillen.

Verders door meer gemelde N.opperhoofd van Mauritiuseijlant in vergadering aan de Ed.Hr. Gouverneur getransporteert sijnde seeker memorie [11] behelsende eenige nootwendigheden die sijn E. tot gebruijck van 's Comps. dienst en sijne nieuwe inventie [12] aldaar nootsakelijck was requirerende ende geconsidereert sijnde sijn E. op sijne verschijninge aldaer weijnich mocht comen te vinden om sijn aangenomen kunst ten eersten te kunnen institueeren, Soo is mede goetgevonden sijn E. tot een aanvanck soo 't een en 't ander mede te geven, als mede voor eerst ses stucx arbeidsamen slaven en van sijn E. aldaer verschijnende *alsdan* [13] af te wachten in antwoord per eersten goede occasie wat voor materialen aldaer noch in voorraet mochten sijn, om

(des meerder benodigende) van desen oort (is 't doenlijck) te werden onderschraegt.

Wijders comen mede alhier in vergaderinge te verschijnen de vrijl. Focke Janzen, Daniel Zaijman [14] en Bartholomeus Borms, welcke twee eerste nu jongst van Mauritius en de laeste van Batavia *sijn* [15] hier gekomen, te kennen gevende hoe sijl. bevoorens haer op Mauritius al hebben neergeslagen en aldaar door de sobere privilegien die haer vergunt wierden, seer armelijck hadden moeten ernerer, soo dat naeuwlijcks aan de kost kunden komen, en uijt die insichten 't merendeel van daer waren verhuijst, doch vermits 't alhier mede niet wel konnen stellen en verstaen hadden, gedachte eijlant met een nieuw opperhoofd soude versien worden, soo versochten seer instantelijck met denselven wederom derwaerts te moogen vertrecken en de privilegien wat rijmer te moogen hebben, gelijk haerl. dan (buijten de tapneringe 't welck haer meeste drift doch 't schadelijckste voor de Compag. was, belooft is alle mogentlijcke adsistentie bij goet comportement en wanneer selfs alle debvoir quaamen te adhibeeren om haar broot te willen winnen) te sullen bewijsen, behoudens en met die speciale conditie dat hebben moeten belooven na 't verloop van een jaer de E.Comp. om geen reijs meer te sullen hebben lastigh *te* [16] vallen, alsoo ijder alvoorens wel ernstigh sij gerecommandeert selfs de handen aan de ploegh te *moeten* [17] slaen en haer eijgen broot soecken te winnen, tot welcker gebruijk sijl. van de Comp. van saijgrain en bouwgerieetschap voor de ordinaire tax stillen werden versien; Ende aangesien den vrijman Bartholomeus Borms noch nader versoect de 2 onmondige ouderlose kinderen van saliger Pieter Meerhoff (bij sijn vrouw een Hottentottinne Eva geprocreert) na geseijde eijlant mede te moogen nemen, Soo wert hem sulcx (als sijnde een goede ontlastinge alhier voor de diaconij en die weeskinderen haerl. sober capitaaltje geen besnoeiinge onderworpen) veraccordeert, invoegen dat gehouden blijffven [18] deselve in alle Christelijcke deugden en Godsalige oeffeningen tot haer competente mondige jaren toe te sullen moeten optrecken.

Werdende mede bij dese occasie goet gevonden de wed. Tielemans Maijke van den Bergh over haren dieff *en heelachtigen* [19] aert en door de quaade inductie en verlijdingen tot dievereij aan veel eerlijcke luijden gedaen, bevoorens door den achtbaren Raat van Justitie provisioneel op 't Robbeneijlant geset, daarvan af te nemen en deselve op meer gemelde eijlant Mauritius voor haer leven te bannen.

Ende aangesien ons diverse malen tot groote disreputatie en vilependie van 's Comps florerende goede Justitie van dese Hottentosche heijdense Natie *schimpelijck* [20] is verweten (wanneer haerl. wilden over haere fouten corrigeeren en haere misdaen straffen) dat wij selfs daerin nalatigh waren en geen goede Justitie administreeren over de onse, nomineerende daarmede den persoon van Willem Willemse nu jongst van Batavia hier weder geretourneert dat den selven over rijjmen tijt een van hun volcq hadde ter neder gemaect en daer over niet en was na merite gestraft geworden en dien persoon present noch mochten gedoogen, Soo is dit selve in goede opmerckinge genomen en ten dienst der E.Comp. goetgevonden meer gem. Willem Willemse (om uijt het oogh der schimpige Hottentots te sijn, als om verdere onlusten te vermijden) mede na geseijde eijlant te versenden om sich nevens anderen aldaer te ernerer.

Ten laesten alsoo volgens onsen jongsten genome resolutie een sergeant met 12 man naer de onder den anderen strijdende Hottentots Sousoa, Coopman en Claes hadden afgesonden om die vijantschap tot nadeel *van de Compe., op de* [21] beste wijze te dempen en haerl. nae 't Fort te bewegen om haerl. opgeresene differenten te bemiddelen. Soo sijn ingevolge van onse ordre geseijde capitajnen alhier verschenen en 't soo verre door den Ed. Gouverneur gebracht dat dien oorlogh op onse ernstige recomandatatie sullen laten steken en den anderen voortaan in der minne bejegenen, mits dat het veroverde vee van den anderen ijder 't sijne wederom sal moeten gegeven worden, en waer toe reets is goetgevonden derwaerts te commanderen den sergeant genaemt Lourens Visser met 12 soldaten om 't selve vee de eijgenaers wedersijts weder te geven, blijvende geseijde capitajnen alhier soo langh opgehouden om bij retour van gem. sergeant na gelegentheijt van saeken *deselve* [22] vaster in goede onderhandelingh en vrunthoudingh aan den anderen te verbinden.

Aldus gedaen en geresolveert in 't Fort de Goede Hope ten dage en jare voors.

*J. BAX g.v. HERENTALS.
H. CRUDOP.
DIRCQ JANSZ SMIENDT.
ISAACQUES JOHANNES LAMOTIUS.
J. CRUSE.
Ms. VAN BANCHEM, Secrts.*

Notes:

- [1] Geskryf in dieselfde handskrif as die resolusies van 24 en 25 Junie 1677.
- [2] Die gekursiveerde woorde is in plaas van die woorde "den hoecker" geskryf wat deurgehaal is.
- [3] Na "hoecker" is "als dan" deurgehaal en die gekursiveerde woorde is in die linker kantruimte geskryf en deurgehaal.
- [4] Die woorde "te laeten" is deurgehaal en die gekursiveerde woorde in plaas daarvan geskryf.
- [5] Die woorde "off wel" is deurgehaal en vervang deur "en".
- [6] Na "&Cabeljouw" is die woorde "aldaer denselven" deurgehaal.
- [7] Die gekursiveerde woorde is tussen die reëls bygeskryf.
- [8] Id.
- [9] Die gekursiveerde woorde is in die linker kantruimte geskryf.
- [10] Die woordjie "die" is verander in "en".
- [11] 'n Afskrif van die "Provinsionele Memorie en ordre" vir die "E. Isaac Joannes Le Motius" van 28 Julie 1677 is te vinde in C. 701: *Mem. en Instr.*, 1673–1785, pp. 159–167.
- [12] Hierdie "inventie" was die voorstel om saagmeulens op te rig vir die saag van ebbehoutplanke.
- [13] Die gekursiveerde woord is tussen die reëls ingeskryf.
- [14] Kom voor as Daniel Zaaijman in die lys wat Lamotius aangeheg het aan sy skrywe na Batavia in C. 413: *Ink. Br.* (1677–1678), 6 September 1678, deel III, p. 869.
- [15] Die gekursiveerde woord is tussen die reëls ingeskryf.
- [16] Id.
- [17] Id.
- [18] Die lesing is onseker. In die H.K. staan "blijfft en".
- [19] "Dieffachtige" is verander in "dieff en heelachtigen".
- [20] Die sinsnede "schandelijck is in de neck gewreven en" is verander in "schimptelijck is verweten".
- [21] Die gekursiveerde woorde is tussen die reëls bygeskryf.
- [22] Die gekursiveerde woord is in die linker kantruimte bygeskryf.

Publication is only permitted if the name of the repository and the reference number are mentioned.